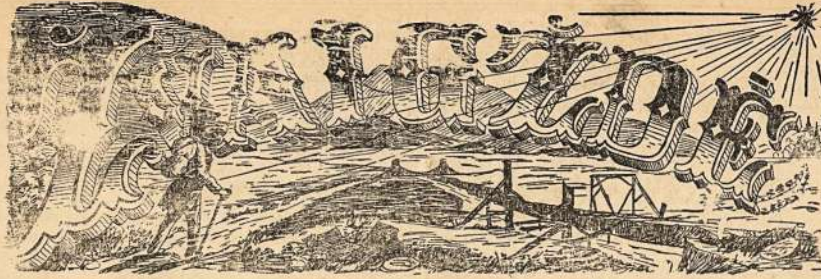

Savaitinis Laikraštis ŽVAIGŽDĖ
išeina kas Pėtynčia.
Kostuoja ant metų \$2.00,
Lietuvai 3 rub., Susivien.
L. R. K. V. spaudimas \$1.50.

SPRENDIMŲ PIRKIMAS:
12 mėnesių... \$0.50
6 mėnesių... 1.50
3 mėnesių... 1.50

Korespondencijos ir pinigų
siuntiniai reik adresuoti:
ZVAIGŽDE, Shenandoah, Pa.

The Lithuanian Weekly "ZVAIGŽDE" - THE STAR
published every Friday at 15 West
Oak St., Shenandoah, Pa., by Lithu-
anian Catholic Publishing Co.
Rev. A. Mikulas, Pres. and Socy.
J. Skirmunt, Treas. and Editor.

Subscription \$2.00 a Year to
members of "R. C. A. of A." \$1.50

Rates of Advertising:
One inch once... \$ 0.50
One inch one month... 1.50
One inch per year... 15.00

All communications must be addressed:
ZVAIGŽDE, Shenandoah, Pa.

OFFICIAL PAPER OF LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF A. **Savaitinis Katalikizskas Laikraštis, Organas Susiv. Lietuviu R. Kataliku Amerikoje** Entered as second-class matter Dec. 12, 1905, at the Post Office at Shenandoah, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Nr. 49

SHENANDOAH, PA., 6 D. GRUODZIO (DECEMBER) 1907 M.

Metai VII

Apie Lietuviskas Mokyklas ir Seseris.

Kun. A. Staniskyno prakaiba Lietuvos, susirinkusius 28 d. Lapkricio, Serantov's.

Lietuviškų mokyklų reikalas buvo jau pereiną meta aiškinamas laike Lietuvių Kongreso. Bet, juogei tasai dalykas yra begalo svarbus ir mums nuo jo pasekingumo išrišimo prigul, tiesiog, užteji mo ir tautos ateitis, užteji mo prie kiekvienos progos privalome tajį mokyklų klausimą kelti.

Pereiną meta, susivažiavę ant Kongreso lietuviai pripažino, juogei naudingiausia bus, rengiamas lietuviskas mokyklas pavesti tam tyčia išlavintoms Seserims-Lietuvažiams. Šiandien, štai, jau turime tris Sv. Kazimiero Kongregacijos augstai išlavintas Seseris prie lietuviskas parapijinis mokyklos Mt. Carmel'yje ir dešimti kandidačių einančių mokslus Serantov'o Mokytojų Seserų Seminar'ioje.

Amerikos lietuvių troškimas turėti savasias mokyklas, jau tapo iš dalies įvykintas, susilaikę pradžios, ant tvirtai pastatyto pamato.

Priežodis sako, kad pradžia apie tolinesius mūsų mokyklų likimą reikėtų spręsti, tai, ištikro, graži ir šviesi ateitis mus laukia. Datyrimas parodė, kad, prie Dievo pagalbos, mokyklų rengimui reik mums dviejų ypatingai dalykų: pinigų ir pasišventimo. Ačiū Dievui, ikišiol nei vieno, nei kito mums neprietrūko. Kur tik man pasitaikė, laike kolekto, apie lietuviškų mokyklų ir Seserų reikalus prakalbėti ir mūsų brolius, ir jų pagalbos reikalauti, ten laukė atviros širdis ir ištiesios su gausiomis aukomis rankos. Lietuvažiųjų, norinčių įstoti į šv. Kazimiero Seseris ir vaikų mokinimui pasišvesti, yra, ištikro, daug iš visur.

Reik bet ir tą čion pripažinti, juog šisai mūsų visuomeniskas darbas ėjo, ikišiol, teip sakant, tik siauru taku, tik maža buvo atliekamas pajega, ir dėlto jo pasekmės ne teip didelės. Tuom tarpu, jei mokyklų rengime mes sau pastatysime kaip pamatą priedermę, kad visur, kur tik yra didesnis lietuvių skaitlius ir mokyklų gal užlaikyti, būtų ikurtos

mokyklos tikėjimiskam vaikų išauklėjimui, tai mums reikėtų apie šimtą tokių mokyklų lengti, apie keturis šimtus turėti mokytojų Seserų ir apšviestos reikalams apie milijoną dolerių pašvesti. Jei suvienytomis pajegomis itą didelį darbą kibsim, tai greičiaus kaip idešimti metų viską turėsim... Brooliai, kad mokslo mums reik, tai aišku! Ikišiol, savo kalboje, mums buvo draudziamos mokslo įieškoti. Mokslo šventinyms vartai mums buvo uždaryti, ir mes jo ištroškė! Mes norime mokslo, ir mokslo tikro, plataus ir visapusiško. Inkurdami savasias mokyklas, mes norime jose suteikti savo vaikams išauklėjimą pilną, visapusišką, apimanti visus žmogaus reikalus, teip prigimtus, kaip viršprigimtus, teip svietiskus, kaip ir tikėjimiskus. Vienpusiskas, viešos Amerikoje mokyklos mus neužganėdina, kaip jos neužganėdina ir visų Amerikos katalikų. Penki tuksantčiai parapijinių mokyklų, katalikų lešomis užlaikomų, ir pusantro milijono besimokinančių juse vaikų, yra aišku to darodymu. Viešos Amerikos mokyklos yra vienpusiskas, dėlto, kad yra prašalintas iš jų tikėjimo mokslas. Auklėjimas be tikėjimo ir paremos ant Jo doros, gal vaikų išauklėti tik i žmogų lušą dvasiškai, i socialiskąjį gyvūną, nihilistą, socialistą ar komunistą.

Jurgis Washington'as, Suvienytųjų Valstijų tėvas, paskutinuose savo žodžiuose teip kalba i Amerikos pilelius: „Protas ir datyrimas mus mokina, juog negalina tikėtis, kad tikėjimą prašalintus, dorybė tautoje viešpatuotų. Tikėjimas ir dora — tai du politiškos gerovės paramu, tai du žmonių laimės štelpu: jei vienas iš jų bus sugriautas, tai ir visuomenės namas tur grūti.“ Štai teipgi, ką šiandien kalba apie viešias Amerikos mokyklas žinomas lietuviams Harrisburgo Vyskupas Shanahan'as: „Nėra reikalo aiškinti jums apie blogas pasekmes mokslo be tikėjimo. Jus žinote gerai, kad visas didelis piktadarybes priešai visuomene papildio ne žmonės prasti, be apšviestos. Atskiri atsitikimai smurto, vagystės ir panašus nusidėjimai, kartais būna papildyti ir tamsuoliu. Bet nuodėmės, kurios pasiekia visuomenės širdį ir pajudina ją iki pamatu: suktybės, paglemžimai viešų plnių, išvogi-

mai taupomųjų ir apsaugojimo bankų, per ką nukentėdina neapskaitoma draugijos sąnarių daugybė, ir daug kitų nedorybių, tai ne tamsuolių ir nemokintų darbas. Kai kurie sakys, užtenka tikėjimo mokslui ir nedėlines mokyklos. Bet nedėlines mokyklos reikalui neatsako. Vaiko protas nepalankus yra darbu teip dienoje. O namas nevaidas yra tobula tikėjimo mokykla. Vieni tėvai netur laiko pasišvesti teip svarbiam darbu, kiti noro, o kiti ir patys netur atsakančio pamokinimo.“ (Public Ledger, Nov. 18.) Vienas Berlyno pastorius savo pranešime apie to miesto nusidėjimus, teip sako: „Ką lėjimai, paskirti jauniems prasikaltėliams, teip yra pripildyti, kad jau net jiems daugias vietos. — Vaikinas keturiolikos metų, užklaustas teisme kokio jis yra tikėjimo, atakė: aš prie jokio tikėjimo nepriklaušau, nes mokyklose jokio tikėjimo nemokina.“ Vokietija, tai jau viešų mokyklų tėvynė.

Kaip gi mes, katalikai, suprantame tikėjimiską vaikų išauklėjimą? — Žmogus ateina ant svieto apdovanotas netik prigimtos kano ir proto pajegomis, bet atsineša teipgi atspautą ant savo dūšios Dievo paveikslą. Per atgimimą šv. Krikštė i krikščionies dūšią išodintas tam pa viršprigimtojo gyvenimo grūdas. Išauklėjimas yra tai harmoniskas (sutinkančis) išlavinimas visų žmogaus pajegu, teip kūniškų kaip dvasiškų, teip prigimtu kaip viršprigimtu. Yra tai išdalinimas ir iškelimas i aikštę paveikslu ir panašumo Sutvertėjo, ant žmogaus atspausdo. Yra tai prirengimas žmogaus išpildymui priedermi link savęs, savo artymo ir savo Sutvertėjo. Pirm viso ko išauklėjimas yra tai praktiskas užvedimas ant kelio, vedančio į amžiną laimę. Auklėjimas, kuris neapima tų visų žmogaus reikalų, yra klaidus ir auklėjimu negal vadinties.

Kadangi žmogus ant svieto ateidamas tur visai da neišlavintas savo kūno ir dūšios pajegas ir kitų maloni būna paliktas, užtai gi ir išauklėjime artymo pagalbos reikalauja. Reikia, kad kas kitas tūnančias ir miegančias žmoguje įvairias pajegas pakelti, išauginti ir išlavinti. Tą auklėjimo dar-

bą Dievas pirmiausiai pavėdė tėvams. Tėvai privalo suteikti savo vaikams tiek kūniško išlavinimo, kad jie paskui padoriai iš savo rankų darbo galėtų gyventi, ir tiek proto apšvietimo, kad savo paprastame gyvenime galėtų sau pasekingai duoti rodą. Daugias bet tėvams tur rūpėti doriskas ir tikėjimiskas vaikų išlavinimas: tėvai tur saugoti savo vaikų nekaltybę, ginti juos nuo tvirkinančių ietekmių ir blogų draugysčių, ikvėpti i juos kuklumą, teisybės meilę, mielaširdingumą, paklusnumą, bet visupirmausia: tėvai turi sudjinti savo vaikams dūšios tikėjimiskaus jaunus: maldos meilę, pagodonės visko kas yra švento, meilę krikščioniškojo mokslo ir tikėjimiskųjų priedermių, Dievo meilę, nuodėmės neapykantą ir tt. Žodžiu, tėvai turi pasirūpinti apie tikėjimiską vaikų išauklėjimą. Atlikimui to praklausimo darbo Dievas išpėle i tėvų širdis neapsakyta savo vaikų meilę, jautrų saugumą ir nenulstantį kantrumą, o i vaikų širdis dėjo tėvų meilę, pagodonę ir paklusnumą. Teip, kad tėvai yra tai Dievo paskirti vaikų mokytojai, o vaikai jų mokiniai. Seimyna yra tai Dievo įsteigta mokykla, su neatmauomomis teisėmis, Dievo pirštu išrašytomis tėvų ir vaikų širdyse. Si mokykla buvo prieš visus universitetus ir visus juos pergyves, nes ji yra Dievo įsteigta. Nors tėvų teisės mokinai patiems vaikus yra neatmauomos, bet iš to neišeina, kad jie negalėtų i savo pagalba paimti kitus, kaip gal paimti ištikimą tarnaitę, kad vaikus prižiūrėtų. Prie to, tankių tankiausiai patys tėvai netur nei reikalingo laiko, nei mokslo, kad galėtų suteikti pilną išauklėjimą savo vaikams, dėlto paprastai pakviečia kitus asmenis (asabas), augščiaus tikėjimiskai ir moksliškai išlavintus, ir duoda jiems dalį savo tėviškų teisių, kad jų vietoje vaikus mokinėtų ir auklėtų. Tokiu būdu atsirado reikalas teip vadinamųjų mokyklų, kurios yra ne kas kitas, kaip tik pagalbinės i staigos tėvams vaikų išauklėjime. Viešpats Jezus, ant svieto atėjęs, patvirtino teip pavežduo gimdytojų savęs vaikų išauklėjime, nes pats iki laikui savo viešo mokinimo „buvo paklusnas“ savo žemiškiems tėvams. Bet, Kristus atėjo kaip tautų mokytojas, jis

visus mokino „kaipo galybė turintis“, ir dėlto įsteigė savo Bažnyčia, kaipo nuolata tautų mokyklą. Jis savo apaštalamis ir jų pėdiniais davė galybę „eiti ir mokyti visas tautas“, prizadėdamas jiems savo neklystančią pagalbą iki viseto pabaigai. Tokiu būdu Bažnyčia tur dieišų Kristaus čarteri (teisių suteikimo laiską) mokyti, kurį svietas gal lauzyti, bet negal panaikinti. Atėjęs ant svieto kūdikis tai ne valstijos savastis. Jis priklauso savo Sutvertėjo ir gimdytojams ir tur būti išmokytas apie Dievą, Dievo paskirtų mokytojų: gimdytojų ir bažnyčios.

Grįžtant prie Amerikos viešų mokyklų pažitėrkime, koks yra bažnyčios surėdymas tame dalyke. Sventasis Tėvas Pijus IX Brevje (savo laiske) pas Hermana, Friburgo Arciveškupą, nuo 14 d. Liepos 1884 m., teip kalba apie valstijos mokyklas: „Kur norint ir kokioje norint šalyje būtų steigiamos tokios rūšies mokyklos, iš kurių būtų prašalintas tikėjimas ir Bažnyčios autoritetas. Bažnyčia netik su visu uolumu, nesigalint aukų ir laiko tur rūpintis, kad jaunuomenė gautų reikalingą tikėjimiską išauklėjimą, bet teipgi, kad aiškintų ir persėgėtų tikinčiuosius, kad i tokias mokyklas, priešingas Katalikų Bažnyčiai, po savo sąžinės atsakymu negal vaikų leisti.“ Sv. Inkvizicijos Kongregacija, savo Instrukcijoje Amerikos Vyskupams, apie viešias mokyklas (public schools) nuo 30 d. Balandžio 1875 m. primimus Pijaus IX-ojo žodžius, teip rašo: „Būtinai reikia, kad šviesiausieji pralotai, visokiais galimais būdais, toli laikytų sau pavestus žmones nuo tvirkinančios ietekmės viešųjų mokyklų. Visų nuomone nieko nėra reikalingesnio, kaip kad katalikai visur turėtų savasias mokyklas ir moksle ne žemesnes už viešias mokyklas.“

Mes, rengdami Amerikoje pagal Bažnyčios įsakymą są-

(Pabaiga ant paskutinio pusl.)

Kalėdoms!

Temykit!
Geriausia, pigiausia ir teisingiausia vieta visoje aplinkėje, kur galima gauti gražiausias dovanas Kalėdoms: yvairiausius aukšnius ir kitokių daiktų. Atėkite pasižiūrėti ir pasitirkinti.

Sol. Levit
16 N. Main St.
Shenandoah, Pa.

LAIKE NELAIMES.
Išsinarinimo ir išsivokimo kokio svarbio rezultato remai

Dr. RICHTER'S
Anchor Pain Expeller.

Palengvina, nesėdjo rons. Laikik visada namie, ir aiurk kat butu su mus senko ankuro ant visaus. Visi aptikroje parūdū po 25 ir 50 centu.

F. Ad. Richter & Co.
215 Pearl St., New York.

Mėsos Balsamas.

BEAR BALSAM

Užsienietis vėgėtas nauj žemaitis. Koks ir koks, skaudamos pektės, skandėjimo, ronsaus, pėcinios, krutėjos ir viduriškos, nuo madingio karkio, galvos skaudėjimo, kavos etc.

Kaina buteliuke 25 centai.

Ši ū gausi vienoje pėtikė ir i skaidone. Jei n sarguotumėte, tai atsikis i dideles, o kas atstulio ekspre a norkotės ir patis usmokėdamos ir ekspre.

C. PAVITT (Povinkas)
apliciorius
21 E. Centre str., Shenandoah, Pa.

Old Empire Rye

yra čysta artelka, pa dirbta sutinkant pinai su Pennsylvaniajos Cystro Maisto Instatijos

Empire Distillery Co.
352 Broadway, New York, N. Y.

BOTTLED BEER

COLUMBIA ALUS
truninis troszkulį ir atgavįs tavny
Parduvinėjimas pusepatės bako ose.

Offisas: 110 So. Main St., Shenandoah, Pa.

*) The Respective Rights and Duties of Family, State and Church in regard to Education, by Rev. J. Conway, S. J. Pustet, New York, 1890.

